

ZDROWY ODSADEK – ZALECENIA ŻYWIENIOWE W OKRESIE ODSADZENIA

NEWSLETTER (wrzesień 2018)

Hodowca i Jeździec – Pismo Polskiego Związku Hodowców Koni

W okresie, gdy źrebięta usamodzielniają się i stają się odsadami, potem rocznikami, najistotniejsze znaczenie dla ich kondycji oraz prawidłowego rozwoju, wzrostu i kształtowania układu szkieletowego oraz mięśni mają ruch i odpowiednia dieta. Dlatego w dużych hodowlach młodzię utrzymuje się zazwyczaj nie w boksach, lecz na białogaliniach, gdzie spędzają noc i przebywają podczas niekorzystnej pogody mając dużą swobodę ruchu. Wiązane są tylko na czas karmienia. Natomiast pozostały czas spędzają na wybiegach i pastwiskach. Jest to najlepszy system odchowu młodych koni.

Czas odłączania źrebiąt od matek jest związany z terminem wyźrebień. W związku z tym, że źrebięta rodzą się najczęściej wiosną (kwiecień – czerwiec) to okres odsadzania przypada na ostatni kwartał roku. Choć, jak było to ostatnio wspomniane, nie jest to sztywny termin i zawsze należy kierować się stopniem rozwoju źrebięcia, jego kondycją oraz stanem zdrowia i od tych elementów uzależnić termin odsadzenia.

Sam dzień odsadzenia i kilkadziesiąt następujących godzin są bardzo stresujące, zarówno dla klaczy jak i dla źrebięcia. Klacze stają się niespokojne, a źrebaki biegają nerwowo po boksie czy białogalini. Szybko tracą apetyt i przez pierwsze dni pobierają niewielką ilość pokarmu. Najbardziej optymalnym rozwiązaniem jest pozostawienie źrebiąt w stajni, w której przebywały wraz z matkami i rówieśnikami. Znane otoczenie pozwoli im spokojniej przetrwać ten trudny okres. Jeżeli jednak istnieje konieczność przeniesienia od razu źrebiąt do nowej stajni, należy początkowo pozostawić je w niej i nie wypuszczać na pastwisko – niespokojne i wystraszone, szukając matki, mogłyby wyrządzić sobie krzywdę. Po dwóch, trzech dniach, kiedy nieco uspokoją się i oswoją z nową dla nich sytuacją, można spróbować wypuszczać je na padok. Można również rozpocząć wiązanie ich do karmienia – czynność tą powinny znać doskonale, ponieważ w wieku 3 – 4 miesięcy powinny być już przez nas przyuczone do stania na uwiązaniu, a przez ostatni miesiąc przed odsadzeniem - wiązane również do karmienia.

Dzienna dawka pokarmowa dla odsada powinna być podzielona na trzy odpasy, aby znaczną ilość paszy treściwej (ok. 4 kg), którą odsadek otrzymuje, podać mu w kilku mniejszych porcjach. Zapobiega to ryzyku wystąpienia kolek i zaburzeń przemiany materii. W tym okresie wzrasta u źrebiąt przede wszystkim zapotrzebowanie na wysokowartościowe białko bogate w aminokwasy egzogenne (zwłaszcza lizynę) oraz kompleks witamin B, których źródłem do tej pory było mleko matki. Zapotrzebowanie na energię jest również znaczne i także wymaga uzupełnienia. Podobnie dodatkowego uzupełnienia wymagają wapń, miedź i selen – szczególnie późnym latem i jesienią, gdy pastwisko staje się coraz bardziej ubogie w składniki pokarmowe, zwłaszcza makro- i mikroelementy. Przez pierwsze dwa miesiące po odsadzeniu warto również podawać 200-300 gram chudego mleka w proszku, które przy spadku apetytu u maluchów zachęci je do pobierania pokarmu. W okresie późnej jesieni i zimą, gdy odsady przebywają na wybiegach krócej niż podczas miesięcy letnich, ruch staje się bardziej ograniczony i ilość paszy treściwej można nieco

ograniczyć, aby nie doszło do osiągnięcia zbyt dużej masy ciała. Wskazany jest natomiast dodatek do diety marchwi (w ilości ok.2 kg dziennie) oraz meszu (2-3 razy w tygodniu).

Pamiętajmy, że źrebięta są narażone na duży stres związany z odsadzeniem od matki, zmianą warunków utrzymania i diety, co objawia się nie tylko brakiem apetytu i spadkiem masy ciała, lecz również słabą kondycją, apatią i spadkiem odporności. W okresie tym mogą powstać pierwsze nadżerki przewodu pokarmowego, dając często początek chorobie wrzodowej, co z kolei może być przyczyną wielu problemów trawiennych również w późniejszym wieku. We wczesnym stadium choroby objawy mogą być niezauważone przez hodowcę, który decyduje się na poradę weterynaryjną dopiero, gdy stan źrebaka ulega znacznemu pogorszeniu. Najczęściej występujące objawy nadżerek czy wrzodów u młodych koni to gorszy przyrost masy mięśniowej, biegunki o różnym stopniu nasilenia jak również średniego stopnia bóle brzuszne. Źrebięta wykazujące objawy choroby powinny być objęte leczeniem przynajmniej przez kilka tygodni. Nie leczona choroba wrzodowa źrebięcia może być przyczyną jego gorszego rozwoju i w przyszłości rzutować na jego karierę sportową lub hodowlaną. Temat jest o tyle trudny, że u młodych zwierząt nie przeprowadza się badań diagnostycznych, które potwierdzałyby powstanie pierwszych nadżerek (gastroskopia). Dlatego należy bacznie obserwować nasze odsadki w sytuacjach pogłębionego stresu, jakim jest dla nich okres odsadzeniowy, jak również działać profilaktycznie - starać się zminimalizować czynniki stresogenne i stosować odpowiednią dietę. Warto pomyśleć o dodatku takich składników pokarmowych, które mają dobroczynny wpływ na układ trawienny, zapewniają właściwy rozwój mikroflory jelitowej, działają osłonowo i przeciwzapalnie (np. nienasycone kwasy tłuszczowe omega-3, siemię lniane, drożdże, dodatki pre- i probiotyczne). Oczywiście podstawą diety pozostaje pasza objętościowa – dobrej jakości, smakowite siano, które powinno być stale dostępne.

Okres od momentu odsadzenia do ukończenia pierwszego roku życia jest jednym z najbardziej krytycznych w życiu konia. W związku z tym postępowanie z odsadkiem jest niezwykle istotne, po raz drugi bowiem w jego życiu drastycznie zmieniają się warunki bytowe (pierwsza zmiana tych warunków to jego przyjście na świat).

Wszelkie zaniedbania w tej kwestii mogą przyczyniać się do zaburzeń rozwojowych – niedostateczne i źle zbilansowane dawki pokarmowe obniżają tempo wzrostu, a nawet mogą spowodować jego zahamowanie. Żywnienie musi zaspokoić potrzeby związane z rozwojem i wzrostem, przy zachowaniu właściwych proporcji między tkanką kostną, mięśniową i tłuszczową.